

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Виходить щодругий день

Редакція і Адміністрація: Станіславів, пл. Міцкевича ч. 2, I пов., ч. тел. 10-53.
ЦІНА 50 коп.
або 5 нм. фенінів.

Рік I.

Станіславів, п'ятниця 15 серпня 1941.

Ч. 11.

Preis 5 Pfennig, oder 50 Kop.

UKRAINISCHES WORT
Schriftleitung und Administration Mickiewicz-Platz Nr. 2.

Erscheint am Dienstag, Donnerstag und Samstag.

Відпис в Вісник Розпоряджень для Генерал-Губернаторства ч. 67, з дня 1 серпня 1941 р.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ про адміністрацію Галичини з дня 1. серпня 1941 р.

Дня 1. серпня 1941 р. о год. 12 на підставі постанов Фірера з 17-го і 22-го липня 1941 р. перейшла цивільна адміністрація території Галичини, яка передше належала до Польщі, під заряд Генерал-губернаторства, а в перебран її. Територія Галичини, що належала передше до Польщі стала таким чином складовою частиною Генерал-губернаторства.

На підставі § 5 уст. 1 постанови Фірера з дня 12-го жовтня 1939 р. (Денник Державних Законів 1. ст. 2.077) заряджую що слідує:

§ 1.

1. Територія, включена на підставі постанов Фірера з 17 і 22 липня 1941 під заряд Генерал-губернаторства, обіймає колишні польські воєводства: Львівське, Тернопільське і Станіславівське, скільки вони вже на підставі постанови Фірера з дня 12. жовтня 1939. (Вісник Державних Законів 1 ст. 2.077) не стали складовою частиною Генерал-губернаторства (В Розп. Ген. Губ. ст. 3).

2. Територія, названа в 1 уступі, творить один дистрикт по думці § 4 першого організаційного зарядження з 26 жовтня 1939 р.

§ 2.

1. На чолі губернаторства стоїть губернатор з осідком у Львові.
2. На губернатора дистрикту Галичина покликаю шефа дистрикту Д-ра. Ляша.

3. Губернаторові підлягає шеф уряду губернатора та провідник СС і поліції. Впрочім відносно поділу влади губернатора мають відповідне

примінення приписи, видані в справі влади шефа дистрикту в Генерал-губернаторстві.

§ 3.

Дистрикт Галичина ділиться на окружні старства і виділень з округів міста. На чолі округа стоїть окружний старста, на чолі міста, виділеного з округу, міський староста. Відносно влади округного і міського старостів мають відповідне примінення приписи видані для Генерал-губернаторства.

§ 4.

Урядовою мовою в дистрикті Галичина є мова німецька. Допускаються мови українська і польська.

§ 5.

Зарядження і інші законодавні акти будуться складувати в мовах: німецькій, українській і польській. Впрочім унормовано це § 10 першого організаційного зарядження з 26 жовтня 1939 (В. Розп. Ген. Губ. ст. 3).

§ 6.

Обов'язує дотримувати право тратить силу, якщо воно противорічить переняттю адміністрації Німецькою Державою.

§ 7.

Приписи, видані Начальним Вождем Армії і органами, діючими з його доручення остають в силі, оскільки вони не стали безпредметовими в зв'язку з включенням Галичини під заряд Генерал-губернаторства.

§ 8.

Це зарядження входить в силу дня 1-го серпня 1941 р., о год. 12. Львів, дня 1-го серпня 1941 р.

Генерал-губернатор
ФРАНК.

Великі бої на Україні — советські війська в безладі втікають Німецька авіація бомбардує Брянськ і Дніпропетровськ. — Поїзд з амуніцією вилетів в повітря. — 9 Панцирних возів, 75 вантажних возів, 44 літаки впали в руки Німців

Німецьке радіо повідомляє:

З Головної Квартири Фірера доносять дня 12-серпня:

Операції на Сході планово поступають вперед. Німецька авіація минулої ночі знову успішно бомбардувала Москву в містах, що ведуть до столиці. Всі німецькі літаки вернули без втрат на свої бази. Німецька авіація бомбардувала рівнож Брянськ і Дніпропетровськ, де повинила залізничний двorzь і висадила в повітря поїзд з аму-

ніцією. В німецькі руки попало 75 вантажних возів, збито 15 літаків. Коло Києва збито 27 вантажних літаків. Підчас вилету на Очаків затоплено 3 торгові судна. По останніх німецьких побідах советські армії в безладі відступають з великими втратами. Коло озера Ладога фінські війська йдуть нестимно вперед. В їх руки попало багато тисяч полонених і багато воєнного матеріалу.

Що робив „Інтуріст“ у Берліні?

„Інтуріст“, большевицька установа, яка мала на меті улекшувати туристам побут у Радянському Союзі, так, щоб вони бачили там тільки те, що вигідне большевикам, вела свою руйнівницьку роботу і в Берліні. Це була властиво централь большевицької пропаганди на заході Європи. Після вибуху війни зліквідовано це бюро, його майно перебрав антикомінтерн і відкрив там книгарню. Як показалося, це бюро спеціально виклувалося за спеціальним планом чужоземними туристами в Болшевії, оточувало їх функціонерами НКВД, які слідили їх кожний крок і не дозволяли навіть на крок відступити від визначеного маршруту.

Причини програної советів під Києвом

Як уже повідомлялося, під Києвом були окружені й попало в німецький полон советські армії, які втікали з Галичини, а з ними також з головнокомандуючі цих арміїв. Вони оговдають, що причиною їх програної була цілковита дезорганізація довою воєн-

них матеріалів і провіантів. Одні з них звертався в тій справі до Москви, але безуспішно. Советські бійці цілком деморалізовані, бо Німці просувають ся вперед з такою швидкістю, якої ніхт не можуть оситнути совети.

ВДЕРЖАНІ ПОЗИЦІЇ

Не хочемо на цьому місці робити якихось генеральних узагальнень та підсумків. На це ще час. Та все ж таки можна вже тепер, бодай скремно підійти до оцінки нашої молоді, яка разом з цілим громадянством пройшла всі „примсности“ большевицького режиму.

Коли кожне суспільство дорожить своєю молоддю, бо вона є щирим пересмиком традицій, експанзивним та рушійним чинником ідей і кличів нових епох — то ми можемо похвалитися нею в сучасній мент ще й тому, що наша молодь зділа великий історичний іспит, іспит, що був пробою національного та ідейного гарту.

Агресія большевизму була не тільки мілітарна, але й культурна. Останнім словом не хочемо робити компліменту азійським „культуртрегерам“, але треба признати, що жаден ворог не приміняв ще до тепер такої тотальної агресії на всі можливі відтинки суспільного й приватного життя, як большевія. Коли нас заливало море хамства, розбиваючи вмить усе: торгівлю, інституції, товариства, організації, школи, пресу, коли агітка не залишала свобідного віддиху навіть у домашньому закутку, коли

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ СТОРІНКА

ВАЖЛИВЕ ПИТАННЯ

(Бібліотечна справа)

За польського панування на західно-українських землях велику роль відігравали в нас бібліотеки. Одне товариство мало свою невелику бібліотеку, а по містах були більші бібліотеки, які забезпечували книжковий голод не тільки своїх членів, але й нечленів, головним чином молоді. Напр. в Станіславові були досить повні бібліотеки філії „Просвіти“, „Взаємної допомоги“, учителів, які поза белстринкою мали також і наукові книги. Деякі школи, головним чином мужеська й жіноча гімназія мали добрі учнівські бібліотеки, до яких колода за дрібні членські вклади скупувала добрі книжки. При державній гімназії була ще з часів її оснування добра учительська бібліотека, де можна було знайти такі рідкі видання, як „Київська Старина“, „Україна“, „Вік“, „Записки НТШ“ й багато інших цінних книг в мовах українській, німецькій, польській і російській. Велику бібліотеку мав Духовний Семінар, ку уфундував Митрополит Шептицький, будучи в Станіславові єпископом.

Всі ті бібліотеки понищили більшовики до щенту. Книжки забрало Облітбюро, або такі й „браття“ ховали в роді різних Донченко Шмуцензонів, Черенів, які вилучували й крупи цінні книги з бібліотек і поповнювали свої бібліотеки, які ірешті решт пропали в часі їх втечі.

Але багато книг лишилося також на руках членів тих товариств, учителів чи таких учнів, які рятували цемов з пожеарища ці наші культурні надбання.

Тепер, коли ми поспікалися більшовицької опіки, треба нам відбудувати цю знищену ділянку нашого культурного життя. З певністю відновляться також наші культурно-освітні товариства, може під іншою назвою, може повстануть нові, то треба вже тепер подумати над тим, щоб відновити теж наші бібліотеки.

Віднова бібліотек перш за все повинна піти в тому напрямі, щоб всі громадяни, які мають у себе книги з якої библіотеки, повернули їх, коли ще не відновле-

ному, то аналогічному товариству чи школі. Це ж добро не якогось тая товариства, але добро народне й треба його пошанувати, звернути правному власникові.

Те саме й по селах. Звичайно читальні бібліотеки опинилися в різних районних установах, головним ж в Районових Відділах Народної Освіти, або по різних парткабінетах. Оскільки вони ще є, їх треба стягнути і віддати до відповідної бібліотеки. Та й члени читальних книжок. Їх теж треба звернути, щоб ними користувалися загал. Мусимо пам'ятати, що багато книжок, особливо з націоналістичною тенденцією, більшовики свідомо понищили, щоб викоринити серед народу націоналізм.

Це одна справа. Друга важна справа — це дбайливий перегляд більшовицьких бібліотек, яких не мало в усіх місцевостях. Їх треба дбайливо переглянути, вибрати тільки твори українських письменників, а решту усунути, щоб далі не зажакувати людей жидівсько-більшовицькою заразою. Книжок не нищити, бо їх можна передати до фабрики на перерібку на папір.

Але люди мають і свої власні книжки, звичайно вже повичитувані, які валяються десь по кутках, де припадуть їх порохи й павутиння та гризуть миші. Їх треба подарувати до бібліотеки, хай з них користає загал.

Зрозуміло, що відбудова бібліотек вимагатиме також видавання нових книжок, хочби й перевидання старших видань. Безперечно, в короткому часі повстануть такі видавництва. Як нас повідомляють, у Львові вже оснувалося кооперативне видавництво „Союзу Українських письменників і журналістів“ „Українська Книжка“. З певністю такі видавництва повстануть і в Станіславові та в Коломиї, коли наладнається понищення більшовиками держарняне діло й коли буде запевнене в доставі паперу. Розуміється, між тими видавництвами повинно бути якесь порозуміння, якийсь спільно обговорений видавничий план,

пролата, і воля жити повнотою і дитину бачити з українською книжкою в руках, морально веде життя і подорожжя, щоб дітей для України виховати, і криваво німця батька за замордованого окупантом сина, брата за сестру, дівчини за судженого, матері за доньку і т. д. І крований танок революції і нісна закоханої пари у садку, осадному заграюво ножеж, відчуття і прозріння ними. І дитині в колісці, сиватиме мати думу про невмирущих героїв, що боронили і борються за Український Нарід.

Щоб кожен знав, що земля не відно віддати (ні продати) мужиківі (аві прогайлувати), що земля — це ската річ. Дух землі й крові! Щоб ця містична пошана до землі нашого хлібороба мала практичний наслідок у диспонуванні нею. Чи саме цей вістим й укохання землі з ореолом святої речі не каже, що тільки той має право власності на неї, хто життям своїм її захищав, хто кривавою працею її сто-

щоб не видавати одних і тих самих книжок. Це все на дальшу мету.

Але справі віднови бібліотек не сміє гаятися, треба з пожеарища рятувати, що де дасться врятувати й зібрати нразі те, що є ще між людьми, щоб книги далі не нищилися.

Уважимо, що цю перше завдання наших відновлених освітніх товариств.

А. Н.

Відновлення діяльності філії Товариства „Просвіта“

Станіславівська міська ланка „Просвіти“, бувавши філією цього ж Товариства, відновила свою діяльність. Її канцелярія міститься при вул. 3-го Мая (б. Укр. Кооп. Банк), де службовики днюють щоденно порані та вказівки представникам сільських Читальень. Прийом сторін від год. 8 рано до 4 пополудні. Упорядковується бібліотека — з давніших записів, — а по селах відновляються драматичні, співочі та самосвітні гуртки.

Артисти Українського Державного Театру ім. Франка на спільній нараді з управою „Просвіти“ погодилися допомогти при вишколюванні драматичних гуртків по селах та вести курс режисерів. Для цього ж погодилися передати бібліотеку драматичних творів, що надаються для села, деякі костюми й інструменти.

Минулої неділі відбулося посвячення домілки „Просвіти“ в Книгині-Гирці. На це свято прибув делегат-проф. М. Лепкий від міської „Просвіти“. Свято зробило на присутніх миле враження. Сяля вправді невеличка, але чепурно прибрана квітками. Сцена прикрашена тризубом і читальняним прапором. Після посвячення домілки виголосив промову місцевий парох, а потім промовляли голова читальні і делегат. Між промовами співав подвійний дівочий квартет, добре зіспіваний.

Читальня бібліотеки не має, вона занепастилася в часі більшовицького лихоліття. По ній осталися тільки шафи.

Віднова „Січей“ на Покутті

Коломийська газета „Воля Покуття“ в ч. 10-11 з 10. VIII 1941 р. помістила заклик такого змісту: „Всі молоді України в Коломиї вписуйтесь до Організації Української Національної Молоді „Січ“.

Зголошення на прийняття в члени приймас Повітовий провід ОУНМ „Січ“ кожного дня від год. 16—18 в доміпці при вул. Театральній ч. 25. („Народний Дім“). — Повітовий провід ОУНМ „Січ“ у Коломиї.

Відновити товариство „Відродження“

Більшовики за час свого перебування на наших землях знищили всі наші культурні надбання. З їх приходом на наші землі перестали існувати всі наші товариства, їх майно було skonфісковане, а бо просто знищене. До таких товариств належало також протиалькогольне товариство „Відродження“. Кілько це товариство зробило для морального піднесення нашого народу — знаємо всі. Наші села перестали пити алькогольні напої, весілля й застави по селах відбувалися без традиційної горівки, а тільки з чашем чи лимонадою. „Відродження“ видавало протиалькогольний журнал той ж назви, протиалькогольні книжочки, які масами розходилися по селах і освідомлювали народ про шкідливість алькоголю. Нарід не затронувся алькоголем, гіростало нове, здорове покоління, не пропалася людська мавткі, не йшли гизи в жидівські руки.

З приходом більшовиків це товариство припинило свою діяльність. Більшовики кинули собі з оттих малих копрових протиалькогольних книжочок і каза и, що за Польщі селяни нові не „вільно“ було пити горіаки. На села кинено масит. І сивухи, люди почали розпиватися, горівку пили не чарками, але „стаханами“ (це так перекрутили і а селі російське слово „стахан“). Бійки були на денному порядку. Потім йшли славні більшовицькі суди, які засуджували наших людей

спів України свідомо своїй правді дали...

Містичний дух землі. Коли говорять земля, коли пригорне вона. Моральний зв'язок з нею, всі історичні традиції, що на ній відбулася. „Чнею кров'ю оня земля полита, що картоплею родить“? А описана її краса, суворість і твердість життя, що дає вона: „А все таки я мав рихт, Боже“, — або: „Ти дала одного, а я двох“. Ота вестерта туга за нею, що не дає Українцям так швидко винародовляватися. „Слухай, мій сину, що каже земля, що говорять могилі“ — все не таке величне, таке до глибини душі проймаюче й убагородицьке, що не має життя вартості, коли дивитися безчичино на те, як топче її варварський чобіт окупантів! Коли дивитися, як її він українському хліборобові слово забирас, чи його далекі сибірські пустелі засилає!

(Докінчення в наст. числі).

Ця боротьба за новий соціальний лад український, за основу й мету якого — національно-політичні ідеали, національну ідею, в пошукті якої вміщається все. Не тільки волею приставлення, але й об'єктивовані всі духовні і матеріальні потяги в реальних життєвих формах дають тринку основу росту.

Вся суцільна революційна діяльність музень бути члом і переконанням елементом для росту й народни жагальдішого гурти провідників. Революційна боротьба краще рунитися, твердості й переконання набере, коли рачіть революції будемо бачити шогали в рачій життя, не тільки в бурхливому романтичній коацті, але й творчій революційній суцільній дієвості, в революції усієї провіднички життя, в свитені характеру, моралі світовідчування, світогляді — інтелектуальних вартостей, господарки, школи й всього, що бачимо, що є лише в житті. Коротко: в рачій життя. Це буде й кров

літтями влекав? Чи оцей тривкий і суворий зв'язок із землею не є тим істотним ключем для зрозуміння генези Української Нації, резервуаром її морального відродження та ріст теж людей землі-резонатором правильності нашого діянв? З землі ми вишли й завжди з неї черпатимемо сили для нашого росту. І завжди ми, стояючи, до землі повернемося. Щоб не дикались ми агинуті в обороні землі, щоб її оборонили перед тими, що свято-татським чоботом своїм безчестять, кров'ю наших національних святих, героїв і мучеників насичені Земля!

Оту землю, до якої так дуже тужимо ми всі, зокрема усі, що на заслання в єпігах і пустинях московської тюрми народів, ту землю, за якої один подих, одне привітання, один погляд на неї, не одив, що довгими роками по чужих кутах скитається, життя віддав би, — ми українські націоналісти, добути й захистити записягнули й життям, свободою та кров'ю найкращих

